

Kraków, 30.05.2023 r.

Bernadeta Maj

STRESZCZENIE

Rozprawy doktorskiej pt. „Kulturotwórcza rola opactwa cysterskiego w Mogile w życiu państwa i narodu polskiego oraz społeczności lokalnej w XX i XXI wieku”

Promotor w rozprawie doktorskiej: dr hab. Janusz Smołucha, prof. AIK

Promotor pomocniczy: dr Andrzej Wadas

Celem rozprawy doktorskiej było zbadanie, czy wzorem poprzednich stuleci, opactwo cysterskie w Mogile, w XX i XXI wieku, odgrywa kulturotwórczą rolę w życiu państwa i narodu polskiego oraz społeczności lokalnej.

Zastosowane metody: monograficzna, historyczno-kulturowa oraz analiza i interpretacja tekstów umożliwiły przeprowadzenie pogłębionej analizy i sformułowanie wniosków. Praca opiera się na dostępnej literaturze oraz autorskich opracowaniach obszernych, niepublikowanych materiałów źródłowych przechowywanych w Archiwum Cystersów w Mogile. Wzbogacona została ona krótkimi biogramami wybranych opatów mogińskich oraz szeroką dokumentacją fotograficzną pochodzącą z kilku źródeł, w tym z cysterskiego archiwum oraz prywatnych zbiorów Andrzeja Kalinowskiego. W wyniku badań i kwerend udało się stworzyć Kalendarium wydarzeń kulturalnych odbywających się w Mogile po 1989 roku.

Rozdziały, w przedstawionej dysertacji doktorskiej, ułożone zostały chronologicznie – od historii powstania zakonu cystersów we Francji, lokacji w Mogile, aż do końca XIX wieku. Szczegółowo omówione zostały lata od 1900 do 2022 roku. Pokazano dbałość o dziedzictwo, które znajdowało i znajduje się w rękach zakonników. Przybliżone zostały najważniejsze działania zdążające do ratowania zabytkowej materii, liczne konserwacje i prace zabezpieczające prowadzone zarówno w świątyni, jak i w budynkach klasztornych. Ukazano także konsekwencje budowy, na terenach należących do cystersów, Nowej Huty – miasta bez

Boga, objęcie parafii przez zakonników oraz szerokie działania duszpasterskie w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych.

W pracy przedstawione zostały również wybrane szlaki turystyczne, na których znalazło się mogiłskie opactwo, min. międzynarodowy szlak *Drogami Cystersów*, który powstał w ramach programu *Europejskich Dróg Kulturowych* czy muzeum rozproszone (ekomuzeum).

Przedstawiono także elementy niematerialnego dziedzictwa kulturowego, które kultywowane są w Mogile, jak różne obrzędy religijne, tradycje, dbałość o regionalne ubiory.

Jeden z podrozdziałów poświęcony został Muzeum Duchowości i Kultury Cystersów wraz z Biblioteką, które otwarte zostały w październiku 2021 roku, a kolejny uroczystym obchodom 800-lecia istnienia opactwa, które obfitowały w liczne wydarzenia kulturalne.

Praca skupiła się wyłącznie na klasztorze w Mogile, zatem nie wyczerpuje ona całokształtu problematyki, bowiem badania można poszerzyć o przeorat zwykły na osiedlu Szklane Domy w Krakowie oraz z mogiłskie rezydencje: parafię w Trybszu i Czarnej Górze na Spiszu. Dodatkowo otwiera ona również perspektywę podobnych badań w kontekście innych klasztorów i parafii w Polsce, które prowadzone są przez cystersów, a także inne zakony.

Beata K...